

Jóannes N. Dalsgaard

EIGA AT SNARA SPURNING- INUM Á

Visti tú?

16 ára gamlir
skotar velja fyrri
fyrstu ferð í ár

Lægri valrættaraldur fer neyvan bráðliga at kveikja áhugan hjá ungum fyri politikki, men kjaki hvørt tey 16-17 ára gomlu skulu fáa hendan rættin vendir skeivt sambært Jóannes N. Dalsgaard. Vit eiga at finna góðar grundgevingar fyri at sýta teimum hendan rættin, heldur enn grundgevingar fyri ikki at lata teimum valrættin, heldur stjórn málafrøðingurin

MORTAN ØSTERØ

Í nýggjari tíð hava fleiri uppskot kring knøttin verið í politiskum høpi, hvørt mest vanligi aldursmarki fyri borgarar at sleppa á val eiga at verða lækkað. Flest øll londini hava ikki gjørt álvara av uppskotinum, men kortini hvørur hugskotið um lægri valaldur ikki. Søguliga hava valskipanir verið útiðsandi, soleiðis, at tað hava verið tey fáu, sum sleppa at taka avgerðir. Til dømis var tað var ikki fyrr enn í 1915 at kvinnur sluppu upp í part og síðst í 1970unum, at valaldurin í ymsu norðurlendsku londunum varð lækkaður úr 21 og niður í 18 ár. Rákið seinastu nógvu árin hevur verið, at valskipanirnar geva alsamt fleiri fólki inni. Millum annað hava positivu demokratiseringarnar av val-

MYND: SAMFELAGID.FO

» **Kanska áhugin veksur í ávísan mun, men ein lægri valaldur er neyvan altavgerandi«**

skipanum í summum av vesturlendsku londunum ført við sær lægri valaldur, valrætt uttan krøv um serstakar kvalifikatióinir, umframt javnstøðu millum kynini.

Tá ið Løgtingið í farnu viku skifti vanligu tingmanningina út við ungdom úr føroyska fólkskúlanum, vístu uppskotsstíllararnir um lægri valrætt nevnliga á søguligu broytingarnar í valskipanini sum tekin um, at lógarsteksturin altíð kundi endurskoðast. Í framløguni visti ungdomurin á hví tey skuldu fáa atkvøðurætt, men Jóannes N. Dalsgaard harmast um, at útgangsstøðið í kjakinum tykist vera júst, at útiðstí parturin skal rættvísgera, at tey verða tikin við.

– Eg haldi spurningin vandað. Vit eiga ikki at skula grundgeva fyri, hví borgarar í landinum skulu sleppa at velja. Hinvegin eiga vit at hava góðar grundgevingar

fyrir at sýta borgarum rætt at velja. Tí kundu vit heldur spurt: Hvør er grundgevingin fyri, at borgarar yngri enn 18 ár ikki skulu sleppa at velja? Hetta eiga teir politikkarar, sum vilja varðveita valrættaraldurin sum hann er, at kunna at svara uppá, sigur stjórn málafrøðingurin.

16 ára gomul valrætt aðrastaðni

Sama kjak hevur verið frammi í øðrum londum, og summi hava gjørt álvara av antin partvist ella fullkomiliga at lækka valaldurin niðrum tey 18 árin. Eitt av nýggjara dømunum er frá grannunum úr Skotlandi. Tá ið ríkisrættarlígi spurningurin hjá skotum skuldi svarast á fólkaatkvøðu í 2014, hevði skotska tjóðartingið nevnliga samtykt, at tey 16 ára gomlu eisini skuldu sleppa upp í part. Lógarbroytingin merkir

somuleiðis, at valaldurin á skotska tjóðartingsvalinum framyvir verður 16 ár.

– Eg havi ilt við at síggja, hvussu man út frá einum fólkaræðisligum sjónarhorni kann tosa um fyrimunir og vansar við einum ávísam valrættaraldri. Sum útgangsstøði eiga allir borgarar at sleppa á val. Nógvi tey flestu londini við demokratiskum valum hava ásett 18 ára aldur sum treyt fyri valrætti, meðan nøkur heilt fá lond hava hægri valrættaraldur og eitt sindur fleiri hava lægri valrættaraldur.

Millum londini við lægri valrættaraldri enn 18 ár eru Skotland, Guernsey, Isle of Man og Jersey, sum øll hava 16 ára valrættaraldur, og Noreg, ið hevur ta skipan, at tú sleppir á val sum 17 ára gamal, um tú fyllir 18 ár sama ár sum Stórtingsvalið er. Hesi eru øll vælvirkandi samfeløg, ið vit

